

Тема: Т.Г. Шевченко- великий син України

Обладнання: портрет Т. Г. Шевченка, «Кобзар», картки, тексти творів.

Епіграф:

Є люди як свічки –
Згоряють, відходять в небуття.
Є люди як зірки –
Горять і святять усе життя.
Та ні, це не зірки, холодні, мертві,
Вони – сонця, засвічені у небі,
Які горять, обігривають все й
не згаснуть.
І не загинуть...

В. Сухомлинський

- Свій захід ми присвячуємо людині, внесок якої в історію нашого народу значний і неповторний.

Це був Поет.

Поет з родини бідної.

А душу мав розкрилену, як птах.

Гарячим болем і живою піснею

Його слова - в народу на вустах.

А скільки ж раз його було розіп'ято

За правду, за Кобзар, і «Заповіт».

В душі народу словом заповітним він

Залишив вічний і глибокий слід.

-Мова піде про геніального українського поета. Підкажіть, хто це?

(Т.Г. Шевченко)

-Народився Т.Шевченко 9 березня 1814 року в селі Моринці, на Київщині в бідній, старенькій хаті у родині кріпака.

У вас може виникнути запитання, що означає слово «кріпак»?

- Це людина закріплена за паном, яка працює на нього. Пан міг кріпака продати, купити, виміняти, як річ.

В малого Тараса було багато своїх справ. У ставку треба викупатись, з хлопцями в траві вивалитись треба, а потім знову викупатись. Їсти хочеться, та вдома все рівно нічого немає. Може, щось в садочку знайде? До коваля треба в кузню збігати, подивитись, як він працює. А потім утекти треба від свого товариства в кущі й помріяти.

Малим Тарас думав, що небо над головою, ніби високий дах, а там удалині, цей дах опускається до землі, там його стовпи залізні підтримують. Навіть ішов далеко, щоб побачити ці стовпи, але так і не побачив, а сонце все заходило.

(Декламування вірша «Садок вишневий коло хати»)

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.
Сім'я вечера коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.
Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх;

Сама заснула коло їх.
Затихло все,
тільки дівчата
Та соловейко не затих.

А зараз ми з вами відпочинемо. Прослухаємо пісню «Зацвіла в долині червона калина...» <https://www.youtube.com/watch?v=IU9RuyHkv3Q> .Але ми не випадково будемо слухати саме цю пісню, тому що слова цієї пісні написав Шевченко, а потім його вірші вже поклали на музику.

-Діти, ми часто чуємо, що Шевченка називають Кобзарем?

-Хто такі кобзарі?

Колись у сиву давнину, ходили по Україні старі люди (часто вони були сліпі), співали про тяжке життя. Співаючи вони грали на старовинному інструменті - кобзі. Назва інструменту і дала назву - кобзарі.

Шевченко не грав на кобзі, не співав пісень по дорогах України. Але коли читаєш його твори, то ніби чуєш ніжну, сумну пісню про тяжке життя народу. Свою першу збірку поет назвав «Кобзар»

-Діти, ви всі гарно читаєте, а Тарас теж вмів читати і навчився цьому дуже рано. Дід віддав його до дяка (священослужитель, школи були при церквах) в науку. Тарасові було і цікаво, і трохи боязно іти до школи, бо там частенько били.

- Давайте прослухаємо вірш «Зоре моя вечірняя...»

Зоре моя вечірняя.

Зійди над горою.

Поговорим тихесеньке

В неволі з тобою.

Розкажи, як за горою

Сонечко сідає,

Як у Дніпра веселочка

Воду позичає.

Як широка сокорина

Віти розпустила,

А над самою водою

Верба похилилась.

-Цей вірш теж покладено на музику .

- Коли Тарасу було 9 років вмерла мати, а в 11 років вмирає батько і він залишається сиротою.

Декламування вірша «Ой умер старий батько...»

Ой умер старий батько

І старенькая мати,

Та нема кому щирої

Тії радоньки дати.

Що мені на світі.

Сироті, робити?

Чи йти в люде жити,

Чи дома журитись?

Ой діду я в гай зелений.

Посаджу я руту.

Якщо зійде моя рута,

Остануся тут.

Прийде милий в мою хату

Хазяїнувати.

А як же ні, то я піду

Доленьку шукати»-.

Посходила тая рута,

В гай зеленіє.

А дівчина-сиротина

У наймах марніє.

- Як тільки поховали батька, зібрав Тарас свою торбину перо та крейду і пішов шукати собі долю.

Декламування вірша «Доля»

*Ти не лукавила зо мною,
Ти другом, братом і сестрою
Сіромі стала.
Ти взяла мене,
маленького, за руку
І в школу хлопця одвела
До п'яного дяка в науку.
«Учись, серденько, колись
З нас будуть люде»-, — ти сказала.
А я й послухав, і учивсь,
І вивчився.
А ти збрехала.
Які з нас люде?
Та дарма!
Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли; у нас нема
Зерна неправди за собою.
Ходімо ж, доленько моя!
Мій друже вбогий, нелукавий!
Ходімо далше, далше слава,
А слава — заповідь моя.
Він був і пастухом,
і ким тільки не був,
чого тільки не робив!*

- Але все ж йому хотілося бути малярем (тобто художником). Все, що бачив,

хотілося малювати і тому він був іще талановитим художником. Його роботи різноманітні за жанром: автопортрети, портрети, пейзажі.

- Та минали літа, і було йому 15 років. Тут вже молоде і ніжне серце заговорило і заспівало віршами.

Декламування віршів «Тече вода з-під явора..»

«Світає, край неба палає..»

- Україні він віддав своє життя і мріяв бачити її народ український вільним. Пам'ять про поета вічна. До своїх нащадків, до нас поет звертався:

*«І мене в сім 'ї великій,
В сім 'ї вольній, новій
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом»*

1 . Склади і поясни прислів'я

Шевченко Тарас наче... зорі

Шевченкові твори сяють, мов... сонце для нас

Шевченків «Кобзар» - то для народу... не забудемо.

- Діти! Любіть Україну, як любив її поет. Бережіть її, як берегли ваші діди і прадіди!

- Читайте його твори і ваша мова буде гарною, чарівною, барвистою, бо українська мова — одна з найкращих мов світу!